

i Korn og i Penge. Dersom der imidlertid virkelig var en bestemt Grund til at antage, at den anden Part vilde blive lidende ved Betalingen i Penge, saa troer jeg heller ikke, at denne Betragtning kan have sin Berettigelse. Naar han mener, at et Valg for Yderne imellem Korn i Skjeppen og Korn efter Capitelstarten vil lede til Manoeuvrer, som man ikke burde ynde eller befordre, saa vilde jeg ønske, at den hele Hoveriasløsning ikke kunde lede til andre meget fordærveligere og mere indgribende Manoeuvrer end dette; jeg seer ikke noget Lovstridigt eller i nogen Maade Forkasteligt i, at den, der skal erstatte et Hoveri, som findes at have en vis bestemt Størrelse, vælger mellem at betale Korn i Skjeppen eller efter Capitelstarten. Valget skeer for det meste heller ikke efter et eller andet personligt Hensyn, men efter Stedforholdene; thi i de Egne, der have gode Afsetningssteder, og hvor Priserne i Almindelighed svare til Capitelstarten eller ogsaa staae over den, der vælger man gjerne at betale efter Capitelstarten; men i de Egne, der ligger langt fra gode Afsetningssteder, hvilket netop er Tilfældet i mange Egne i Jylland, der er det, — det viser sig ogsaa factisk med Hensyn til Tiendevederlaget, hvor dette Valg finder Sted — at Yderne foretrakke at levere Korn i Skjeppen, og det forekommer mig ogsaa, at det virkelig paa saadanne Steder er billigt, at han har denne Lettelse. Det forhold sig rigtigt, som den ærede Taler har udtalt, at det tilshyneladende Endringsforslag, som var fremsat allerførst under Nr. 14, med Hensyn til Slutningen af den paafølgende Passus, ikke kan antages at have været fremsat, hvilket jeg har overseet; men ikke desto mindre vil jeg gjentage, at jeg troer, at det var meget rigtigt, og jeg vilde have fundet det antageligt, hvis det havde været fremsat. Med Hensyn til det omtalte Forhold, at Hovericontracter ofte lyde paa et Hoveri, som ikke factisk er præsteret, har jeg ogsaa udtalt, at naar den tvungne Hoveriasløsning skal finde Sted, saa bør dog ikke andet Hoveri betales end det, der factisk har fundet Sted. Men hvad jeg udtalte om det Ufftre, som deraf opstaaer, at der nemlig kan være endeel Hoveri, som ikke factisk har været krævet i en vis

Tid, men uden at det i mindste Maade kan antages, at den Vedkommende har villet renoncere derpaa, det er blevet bestyrket ved, hvad den høitagede Premierminister har udtalt derom; der gives visse Hoverihelser, som ikke ere leverede, fordi Godseierne fandt, at det var overdrevent, at de vedkommende Ydere ikke kunde præstere det, andre Ydelse, som intet Værd havde for ham, og som han derfor ikke har benyttet sig af, men ogsaa andre, som han ikke har fordret i en Række af Aar, fordi de Forhold ikke eksisterede, der gjorde, at dette Hoveri kunde benyttes; og der vilde altsaa vistnok opstaae megen Usikkerhed med Hensyn til hvilket der er den nærværende Tingenes Tilstand, som maa lægges til Grund for Afsløsningen, og der kan deraf opstaae en Mængde Processer — thi alle Spørgsmaal af det Slags maa kunne blive Gjenstand for Proces, og det er vistnok ogsaa en stor Mislighed, som vil være forbunden med det hele System, som gaaer gjennem Anordningen; men imidlertid er det min Mening, at man, naar dog en saadan Lov skal gives, saameget som muligt lemper den derhen, at man ikke giver Anledning til, at det Hoveri, som factisk har været frasaldet, bliver Gjenstand for Afsløsning.

Dahl: Jeg skal blot, i Anledning af § 4, tillade mig et Par Ord. Jeg kan ikke stemme for det Forslag, som er stillet under Nr. 14. Det forekommer mig, at det, der skal være Gjenstand for Taxationsmændenes eller Afsløsningsmændenes Burdering, maa være det, som det hele Complex fornuftigvis maa forudsættes at koste den til Hoveriet Berettigede. Men dette hele Complex af Hoveri troer jeg ikke man kan bestemme Prisen paa, efter hvad den i en Række af Aar paa et givet Sted har været. Thi for det Første er det ikke sædvanligt, at et saadant Complex af Hoveri nogetsteds er blevet præsteret efter en vis bestemt Betaling, og for det Andet vilde jeg ansee det for meget farligt, at bestemme Vederlaget efter hvad de enkelte forskjellige Arbeider, der høre til det hele Complex, have kostet i en Række af Aar. Den ærede første Landstingsmand for tredje Valgkreds (Kierkegaard) har sagt, at det var ham bekendt, at der var flere Egne i Landet, hvor man med Letthed kunde bestemme,